

Verslag Informatiebijeenkomst Grondeigenaren, woensdag 26 juni 2013, in Knooppunt Galder

Aanwezigen:

Strijbeek:

1. Toon Bastiaansen
2. J.A.M. Bastiaansen
3. H. de Roover
4. J. van Gestel
5. J. de Roover
6. Jos van Exsel
7. Louis Braspenning

Galder

8. Gijs Bijnen
9. Madeleine Bijnen
10. Joost v.d. Velden
11. Frank van Alphen
12. Jacq Jansen
13. Jac de Hoon
14. G. v. Loon
15. A.A.H. Nooren
16. Peter Klemans
17. N. Nooren
18. Maaïke de Moor
19. Esther van Beek

Ulvenhout / Breda

20. Gebr. Brouwers
21. Ruud Dijkman
22. H.G.M. Goos
23. Toon Goos
24. Fr. v.d. Wijngaard
25. Germaine Oomens
26. Anton van Gastel
27. Eric Snijders
28. Barbara Snijders

Rijsbergen

29. Johan Antonissen
30. Bertha Antonissen

Belgie

31. Jasper Bijnen (Minderhout)
32. André Rommens (Meer)

Organisaties en overheden

33. John Bakker (gem. Breda)
34. Jan Janse (Staatsbosbeheer)
35. Tim Bijl (DLG)
36. Kees Akkermans (natuurmonumenten)
37. Sonja Vrijenhoek (Staatsbosbeheer)
38. Nicole van Acker (DLG)
39. Marie-Helene Houben-Manders (BBL)

Vereniging Markdal

40. Jettie Rattink (Voorzitter)
41. Piet van Riel (lid AB)
42. Sjef Langeveld (vice voorzitter) Joop van Riet (secretaris)
43. Nellie Raedts (lid AB)

Bericht van verhindering:

Laurijssen, Breda
Vitalis

Welkom door Louis Braspenning.

Hij heet allen welkom op deze informatieavond over de gebiedsontwikkeling Markdal, georganiseerd door de Vereniging Markdal Duurzaam en Vitaal. Voorheen werd er door de overheid plannen neergelegd in het gebied van de Markdal en was het voor de grondeigenaren "slikken of stikken". Nieuwe werkwijze is dat we met elkaar gaan vaststellen hoe we de doelen in het Markdal willen realiseren.

Introductie van de Vereniging Markdal Duurzaam en Vitaal, door de voorzitter Jettie Rattink.

Zij informeert de aanwezigen over de oprichting van de Vereniging, de doelstellingen, de samenstelling van het Platform, de werkwijze. Zij benadrukt dat de werkwijze niet top-down zal zijn. Het gaat erom samen, met elkaar tot goede uitwerkingen van voorstellen en ideeën te komen. We streven ernaar alle belangen zoveel mogelijk te honoreren. Dat

zal echter niet altijd lukken. De provincie is er van overtuigd dat die aanpak tot de beste resultaten zal leiden om de Ecologische Hoofdstructuur in het Markdal te ontwikkelen. Zij heeft voor de Stichting Markdal Duurzaam en Vitaal, die 100% opereert onder de vereniging, een som geld gereserveerd waarmee we de komende jaren de EHS gaan ontwikkelen.

Sjef Langeveld, lid van het Dagelijks Bestuur van de Vereniging Markdal Duurzaam en Vitaal geeft informatie over oprichting en doelen van de vereniging.

Hij blikt terug op de oprichting van de Vereniging. De Vereniging Markdal duurzaam en Vitaal is een "burgerinitiatief", dat door de Provincie wordt gezien als de club die de regie gaat hebben over de ontwikkeling van het Markdal. Vervolgens geeft hij een presentatie van de te geformuleerde doelen en ambities en de voorgestane werkwijze. Hij verteld wat de Vereniging tot nu toe al heeft gedaan:

- Er o.a. een visie op verkeer in het Markdal opgesteld en besproken met belanghebbende, deskundige organisaties. De visie met concrete voorstellen wordt binnenkort aangeboden aan gemeenten, waterschap en andere organisaties die met de aanbevelingen aan de slag moeten.
- Er is een proces op gang gezet om in het dorp Strijbeek een impuls te geven aan de gebiedsontwikkeling om knelpunten in het dorp e.o. op te lossen
- Er is een website gemaakt en grotendeels gevuld
- We zijn leden aan het werven, staan in kraampjes en presenteren ons.
- Ook meldt hij dat er inmiddels een subsidieverzoek is opgestuurd om de her-meandering van de Mark mogelijk te maken. Dit in het kader van een Europees Life-Project.

De betrokkenheid van grondeigenaren is onontbeerlijk. Vanavond is de eerste startbijeenkomst om u te informeren en alvast uw ideeën en voorstellen te horen. Er zal een visie op de economische ontwikkelingen van het Markdal moeten komen, in relatie tot de wens tot ontwikkeling van de Ecologische Hoofdstructuur. Want Duurzaam en Vitaal is zowel natuur, bedrijvigheid, recreatie en sociale verbanden (betrokkenheid van mensen bij het Markdal).

Onder leiding van Louis is er kort gelegenheid om informatieve vragen te stellen.

- Waar kunnen we kennis nemen van de statuten van de Vereniging Markdal? De statuten van de vereniging en de stichting zullen op de website gezet worden. (www.verenigingmarkdal.nl)
- In welke mate is er van overheidswege al een plan en zijn er al afspraken gemaakt? Hierop volgt een discussie over de voorgestane werkwijze van de Vereniging. Er zijn zeker overheidsdoelen, o.a. om de Ecologische Hoofdstructuur te realiseren. Dat is geen uitgewerkt plan; het is een soort raamplan. Het aantal te ontwikkelen hectares ligt vast, maar de plek van de te ontwikkelen natuur is ter nadere invulling. De grenzen zijn niet keihard. Binnen de overheidsdoelen is er ruimte om "het hoe" in te vullen.
- Het ziet het Europees projectplan eruit: ligt er al veel vast? Dit plan is net ingediend en is wel redelijk concreet als het gaat om de her-meandering. Globaal is voorgesteld waar de nieuwe meanders zouden kunnen komen, maar dat is niet precies vastgelegd.

Na de pauze vormen we 4 groepen. Hierna volgt in steekwoorden de verslaglegging van deze groepen.

Agrarische ondernemers (Gespreksleider Sjef Langeveld, verslag Joop van Riet),

Wat zijn eerste gedachten bij "duurzaam en vitaal Markdal?" (rondje)

- Zorg voor goed onderhoud van het agrarisch/natuur gebied. Agrarisch gebied is ultieme vorm van burgerinitiatief.
- Is kavelruil mogelijk? (Antwoord: ja).
- Afronden varkenshouderij
- Goed agrarisch natuurbeheer, is nu onder de maat. Organiseer bijv. een agrarische natuurpoel.
- Zie EU landbouwbeleid vanaf 2015: waarschijnlijk bij meer dan 10 ha, dan 7% als natuur beheren.
- Geen veranderingen. Bedrijf in Markdal houden zoals het is.
- Voor zijn grote bedrijf is huiskavel gelegen aan de Mark te klein.
- Zorg voor andere sociale invulling.
- Geen grond afnemen langs de Mark. Meer armslag nodig. Maak niet alleen natuur, wel cultuur landschap. Maak er geen park van.
- Geïnformeerd blijven.
- Hou natuur beheersbaar. Geen overlast van onkruidzaad, distels, zie verordening.
- Het landschap is zo al mooi, vinden ook bezoekers. Houden zo, niet veranderen. Anders moet er geld op tafel komen. En "boerenland in boerenhand!"

Naar aanleiding van:

- ✓ Voor beheer zijn langjarige contracten (25 a 30 jaar) nodig ivm bedrijfszekerheid. Collectieven worden belangrijker (vanaf 2015).
- ✓ Kavelruilplannen moeten gezamenlijk. Gebruik oude plannen die al voor groot deel klaar lagen.
- ✓ Agrarische structuur verbeteren. Zorg voor variatie (scheiding) in bestemmingen (zoning?). Geen grijs gemiddelde, maar deels natuur (licht) en deels agrarische teelten (zwaar). Nu te vage (ALN ?) bestemmingen waar niemand gelukkig mee is.
- ✓ Biologisch werken? Vanuit bestaande bedrijfsvoering nogal wat scepsis.
- ✓ Markdal als leverancier van streekproducten voor Stad Breda?: Zorg voor goede prijs. Klant moet willen betalen voor goede product. Met huidige (varkens)bedrijf kan het niet uit. Mogelijk met ander soort varkens.
- ✓ Recreatie/B&B/natuurcamping : Op zich niets op tegen. Maar verdienmodel moet er op ingesteld zijn. Je doet het er niet zo maar even bij. (tijd tekort).
- ✓ Wel eens wat overlast van zwerfvuil.
- ✓ Ommetjes zijn belangrijk. Aparte fiets- en voetpaden. Maak niet alles "natuur", koeien horen op het land.
- ✓ Boeren accepteren burgers op hun land, dan moeten burgers het boeren accepteren.
- ✓ Samenwerking met Belgen moet beter (oa bij Waterschappen, waterkwaliteit, ongezuiverde lozingen).
- ✓ Geef vrijkomende bedrijven "passende" bestemming in Markdal. (bijv. recreatie). Biedt daar kansen.

Particuliere eigenaren (gespreksleider Piet van Riel, verslag Tim Bijl)

De eigenaren in deze groep hebben allemaal grond aan de zuidkant van de A58. Alleen G. Bijnen heeft grond binnen de EHS.

Wat zijn eerste gedachten bij "duurzaam en vitaal Markdal?" (rondje)

- Het Markdal als groot recreatief gebied (ten zuiden van de snelweg extensief).
- Zorgen om extra verkeersbewegingen op de Daasdonkseweg door Klokkenberg, Daasdonkseweg is verkeersknelpunt.

M.b.t. de agrarische sector:

- Hebben vaak baat bij wegruilen van de Mark ivm met slechte bewerkbaarheid van de natte gronden.
- Groei gaat vanzelf door stoppen van ondernemingen. Een aantal agrariërs zitten zonder opvolger en zullen binnen 10 jaar stoppen.
- In het Markdal is geen ruimte voor grote intensieve bedrijven.
- Groei in oppervlakte en extensiveren.

Wat kunt u als grondeigenaren doen voor een duurzaam en vitaal Markdal?

- Ruilen van grond is met name interessant voor agrariërs, wij hebben de grond op de best mogelijke plek.
- Sommigen hebben hun percelen verpacht en zien geen mogelijkheid om hun gronden in te zetten.
- De zuidkant van het Markdal open (vrij van woningen / villa's) houden. Aan de noordkant heb je, als je wandelt vaak uitzicht op de achterkant van woningen.
- TBO's zouden bomen / landschap zoveel mogelijk moeten behouden. Overheden moeten handhaven om landschap te behouden. Vroeger liepen bomen en bosjes soms tot aan de Mark.
- TBO's moeten agrariërs inschakelen voor het beheer.
- Wilgen terug (is geroepen).
- Natuur moet beheerd worden. Hiervoor moet langdurig geld geregeld/beschikbaar zijn.

Hoe wil u betrokken blijven bij de ontwikkelingen in het Markdal?

- Groep wil graag per email op de hoogte gehouden worden.
- Ook info over de vereniging en lidmaatschap kan via de email.

Nog wat nabranders:

- Nadruk op extensieve recreatie
- Geen stadspark voor Breda
- Fietspad verbreden (voor en tegenstanders)
- Een dwarsverbinding tussen Balleman en Strijbeeksehei is gewenst.

Particuliere eigenaren (gespreksleider Nellie Raedts, verlag Nicole van Acker)

Wat is in uw ogen een duurzaam en vitaal Markdal (rondje)

- Ruimte voor natuur
- Economische bedrijvigheid
- Behoud en versterken van cultuurlandschap
- Meanderende Mark, de stad in
- Er hoeft niets meer veranderd te worden, prima recreatief gebruik
- Flexibiliteit in beheer
- Agrarisch natuurbeheer
- Agrarische bedrijven waar recreatie van kunnen genieten
- Recreatief gebruik passend in het Markdal.

Wat kunt u als grondeigenaren bijdragen aan de ontwikkeling van een duurzaam en vitaal Markdal?

- 1 ha omfrozen en inzaaien met bloemenzaad onder voorwaarde dat er een beheersovereenkomst kan worden afgesloten met de overheid (klacht over overheid die niet over de brug komt en afspraken niet nakomt)

- Mensen nemen eigen initiatief omdat de overheid niet duidelijk is omtrent plannen en planning. Particulieren doen naar beste eigen inzicht aan diverse aspecten van natuurbeheer.
- Wens is een poel in paardenwei, zodat het water meer op het land komt.
- Diversiteit vergroten in het Markdal.
- Regels nodig? Wat is natuur, wat zijn ongewenste planten die overlast veroorzaken?
- Vereniging Markdal kan rol spelen in het maken van afspraken over beheer.
- Biologische landbouw.
- Wandelpaden door het gebied, mag geen overlast veroorzaken voor agrariërs.
- Toegankelijkheid vergroten, wel handhavend optreden (tegen bijv. motorcrossers)
- Intensief gebruikte agrarische gronden (met chemische onkruid- en plagenbestrijding) uitruilen. Is conflicterend naast natuurontwikkeling
- Beheer door begrazing.
- Kanoën (is na kanalisatie onmogelijk geworden) of andere manieren om over het water te kunnen.
- Er waren eerder plannen voor een sloepenhaven: is niet doorgedaan. Kano's bij de Duivelsbrug.
- Ruitervelden
- Verkoop van streekproducten, pluktuin. Wetgeving houdt het nu tegen.
- Knotwilgen. Eerdere particuliere aanplant is door waterschap weggehaald. Regels zijn zodanig dat geen bomen mogen worden geplant in weilanden en slootkanten??
- Barokke tuinaanleg bij kasteelhoeve Daesdonk terugbrengen. Oude relictten laten zien, heraanplant dreven, toegangsbord.
- Ontwikkelingsgeschiedenis laten zien (de 3 zwaantjes, de blauwe kamer)

Hoe wil u betrokken blijven?

- Ideeënbus op de website. Je moet frank en vrij je voorstel kwijt kunnen.
- Op de hoogte blijven.
- Lidmaatschap vereniging Markdal.

Instellingen, overheden en organisaties (gespreksleiding en verslag Jettie Rattink)

Wat moet persé bewaard blijven?

- Niet één aspect specifiek te benoemen. De mix zoals die er nu is, wordt als belangrijk ervaren. Natuurlijk moeten er een aantal zaken aangepakt worden.
- Water moet het leidende principe zijn.
- De afwisseling in het kleinschalige gebied er omheen is belangrijk.
- Zonering is daarbij belangrijk.

Wat kunt u als grondeigenaren bijdragen aan de ontwikkeling van een duurzaam en vitaal Markdal?

- BBL kan gronden inzetten.
- Met Staatsbosbeheer en Brabants Landschap valt goed te praten over ruil van gronden en eventueel andere inzet van grond. De natuurlijke zonering terugbrengen staat voor hen daarbij voorop.
- Landschapsherstel!
- Het kan niet anders dan dat hier en daar sprake moet zijn van verplaatsing van een bedrijf.
- Mix zoals de Vereniging dat ziet t.a.v. economische bedrijvigheid en natuurwaarden/beheer, is een belangrijk uitgangspunt (uitdrukkelijk niet alleen natuurbeheer).
- Stimulering stadslandbouw.

- Om medewerking te krijgen van particuliere grondbezitters is het nodig om goed zichtbaar te maken wat je beoogt. Dat kan, door daar waar het mogelijk is, zaken snel te realiseren.
- Excursies zijn van belang om idee te krijgen.

Aandachtspunt:

- Beheerskosten in de toekomst. Wat na januari 2018!

Hoe wil u betrokken blijven?

- De deelnemers aan deze subgroep ondersteunen het initiatief van harte.